

J. P. Dillberg

Berättelser

för

mina barn.

En återblick på min tillryggalagda lefnad och några af de händelser, som en altstyrande Försyn låtit mig uplefwa och erfara. - Efterhand antecknade förut; men samlade och något i ordningsatta, år 1833.

Mina älskade barn!

Då det alltid förekommit mig nöjsamt, att få weta något om mina Föräldrars lefnadshändelser, föreställer jag mig ock, att ni en gång icke ogerna skola läsa några anteckningar rörande Edra förfäder.

Att banan warit låg, obemärkt och ringa, gör ju ingenting. Den sista länken i en kedja är liksom nödwändig och nyttig som den första. Tjenaren kan wara liksom aktningvärd som husbonden, blott man redligt werkar på sin plats. -

Min Far war bondeson från Dillnäs Socken af Daga Härad i Södermanland. Och som denna Orten är mycket bergig, tog han sig tillnamnet Dillberg efter socknen och bergen. - Min Farfar hade wäl egit hemman, men kom i fattigdom, så att min Far och dess Syskon, en bror och en Syster ingenting bekommo, utan måste tidigt ut att tjena. Omsider kom min Far att tjena en Baron Fleetwood, som bodde på dess Sätessgård Jälund i Gryt socken af Daga Härad, på Hyttinge Ö i Södermanland. Med denne Herre gjorde min Far flere tämmeligen widsträckta resor, hvaribland en till Finland och något in i Ryssland. Denne Baron Fleetwood war mjeltsjuk, således mycket ombytlig till lynnet, men i hög grad wälgörande. Missnöjd med sig själf och lifwet, trefs han icke utan aftynade synbarligen, ehuru han war en ung Herre. På sin läkares inrådan, beslöt han göra en Utrikes resa för sin hellsas skull. Den anträdde, men kommen till Ystad, angrep sjukdommen honom hårdare, och han slutade sitt lif med ett pistolskott. Tidningen om denna bedröfweliga händelse hemkom, och satte alla i den djupaste sorg och bestörtning. Före sin död, hade denne wälgörande men olycklige Herre disponerat om sin egendom, och derwid förordnat, att Sex dess namngifne tjenare skulle för lifstiden äga att bebo och gagna Säteriet Jälund, som war 1½ mantal. Hwardera feck således en fjärdedels mantal på sin lott. Min Far, en bland dem, gynnades i så måtto framför de andra, att han, utom lika i alt annat, feck den så kallade stora Trädgården. -

Min fader Johan Dillberg hade gift sig med Maria Pehrsson & år 1776. Jag föddes den 10de Augusti 1777, i Slaggärdet nära Jälund. Jag hade 5 Syskon. De 3ne dogo helt små. En min bror, Carl, dog som Corporal wid Södermanlands Regemente, år 1809, på sjukhuset i Norr-Telge, sedan han gjort kriget med

i Tyskland, i Norrige och sist i Finland. Min syster Maria Wilhelmina nerhäm-
tades af mig till Skåne år 1810. Sedan hon af mig hållits i pension att lära
fruntimmers slögder, hushållade hon för mig på Benarp i 4 års tid, tills jag
blef gift. -

Då mina Föräldrars omstendigheter icke tillät dem att hålla sina barn i
någon skola, så inskränkte sig vår underwisning till det lilla min Mor kunde
meddela, det will säga, wi lärde oss läsa i bok och något litet skrifwa.

Wid 13 års ålder kom jag i tjenst hos Hofmarskalkinnan Piper, född Ehren-
swärd, på Follökna nära Malmköping. Hon skaffade mig sedan tjenst hos Herr
Grefwe Sten Casimir Lewenhaupt på Bøxtorp. Med denne Herre war jag i Stockholm
några månaders tid, och lefde då första gången på kostpenningar. År 1791 den
3. Juli begick jag första gången den heliga Nattwarden i Gryts kyrka, sedan
jag blifwit dertill beredd och ömt underwisad af en utmärkt god präst, Herr
Prosten Hedberg, som omfattade mig med en särdeles godhet, alt från min späda-
barndom. Om hösten 1791 kom jag i tjenst hos en kronofogde Swartling, som
bodde på Fors i Skyllinge socken. Här feck jag något öfwa mig i skrifning, och
hade wäl bordt blifwa qwar, men en Baron Ferdinand von Siegroth, som war
Capitain vid Södermanlands Regemente och bodde i Jursta, en by i granskapet,
kom ofta dit, och öfwertalade mig att komma i dess tjenst; han utwerkade min
frihet från Swartling, och jag flyttade till honom i Januari 1792. Denne unge
Herre war glad, wänlig och god mot mig. Jag blef honom således mycket till-
gifwen. Han reste mycket. Jag war alltid med honom, och tyckte det war roligt.
Nyttigt war det wisst icke för mig; men jag förstod det icke då. Baron Siegroth
war född och uppfödd i Böhmen, i en stad wid namn Eger, hvaräst hans Föräldrar
bodde. 2ne hans slägtingar, Generalen Baron Siegroth och Canzli-Rådet Baron
Siegroth, som bodde här i Swerge, hade förskrifwit honom hit, och woro hans
hjelpare. Nu hade han varit circa 6 år i Swerge, gjort kriget med i Finland
mot Ryssarne år 1788 och 89, samt beslöt att taga Kongl. Permission för 2 år,
och under den tiden besöka sina Föräldrar i Eger. Det skedde, och han ville
hafwa mig med sig. Jag hade lust dertill, och feck mina föräldrars samtycke,
dock med swårighet. Således anträdde år 1792 den 16de May, från Malmköping

Resan till Tyskland

som fortsattes dag och natt. På Stjernwik i Småland dröjdes några dagar hos
General Hederstjerna. Derifrån geck det åter utan uppehåll, till Ystad. Här
efterfrågade jag Baron Fleetwoods graf, - den skulle finnas på kyrkogården,
det wiste jag - men ingen kunde wisa mig den. Dock ihogkommo några personer
hans dödsfall derstädes.

Änteligen ankom Postjackten från Stralsund, och afgeck åter snart, samt
wi med den, jemte flere passagerare. I början hade wi god wind och alt geck wäl.

Det war för mig förwånande att befinna mig ute på hafwet, och ej kunna se något land. Ett Moln uppgeck, och det började blåsa starkt. Sjöfolket togo sinaförsigtighetsmått och alt blef alfwarsamt. Stormen tilltog och blef förfärlig. Böljorna ofantligen stora och wåldsamma kastade Jackten på sidan, så att stundom ingen kunde stå eller gå på däck. Man måste ligga och hålla sig fast wid något. De fläste passagerarne blefwo nere i kajutan, men min Herre blef på däck och jag hos honom. Wattnet slog ofta öfwer oss, och det war en ryslig belägenhet. Omsider lugnade det, Himmelen klarnade, och förskräckelsen gaf rum för glädjen att se sig räddad. Wår mycket tjocka och under faran onda Sjö-Capitain, Peters, blef åter fryntlig och språkande. Jag förstod icke ett ord, ty han talade Tyska. Det war om midnatt wi gingo ombord, och wid Solens nedgång landstego wi i Stralsund, en tämmeligen stor stad, winlande af menniskor, som alla talade Tyska. Jag war underligen till mods att ej förstå ett ord, ej kunna tala med någon, utom min Herre. Wäl fans i Stralsund många Swenskar - äfwen Tyskar som kunde svenska språket; men dessa kommo naturligtwis icke och språkade med mig. -

Efter några dagars wistande här, anträdde resan med postvagnen genom följande städer: Greifswald, Auclam, Pasewalk, Prentzlau, Schwed, Oranienburg, Berlin, här stadsnade wi 2 dagar qwar; sedan öfwer Mittenwald, Barhut, Luken, Sonnewald, Elsterwart, Dresden, hwaräst wi åter stadsnade 2 dagar. Derefter genom Sachsenburg, Chemnitz, Annaberg, Carlsbad, och anlände den 13 Juni 1792 till Eger, sedan således Pommern, Preusen och Sachsen war genomrest. -

Twå å 3 mil på denna sidan Eger, mötte wi ett Marscherande Infanteri Regimente. Min Herre igenkände det för detsamma, wid hwilket dess Far war Major. Han war med, och snart omfamnade Far och Son hvarandra. Wi medföljde Marschen till en by, hwarest mattqwarter skulle tagas, och morgonen derpå blef jag affärdad med sakerna till Eger och min Herre gjorde i några dagar sin Far sällskap på Marschen mot Frankrike, dit Regimentet nu afgick.

Jag anlände med bref till min Herres Mor i Eger, blef emottagen, och tillbragte min tid som en dumbe, emedan jag förstod ingen och ingen mig. Änteligen kom min Herre, hvaröfwer jag war hjerteligen glad. Här förflöt tiden angenämt nog, jag mätte wäl och lärde efterhand tala tyska. Med mycket nöje bewistade jag här Gudstjensten. Catholska Religionen, som här är ensamt rådande, är utmärkt för sina många Ceremonier, myckna prakt och Processioner, kyrkan i Eger är stor, prydd af 7 altare, 2 orgelwerk och många helgonbilder. En förträfflig musique upføres under Gudstjensten, och många flickor och gåssar sjunga derjemte, så att den Religiösa känslan stegras till det högsta. -

Eger är en gränsfästning. En del af Garnisonen war hemma, ehuru den öfriga war utgången i kriget. Bland dessa Trupper befans en Svensk. Han kom till mig, wi gjorde bekantskap och besökte hvarandra ofta. Det war ett stort nöje för mig att få tala svenska, och han som kunde tyska, bidrog mycket att lära mig

samma språk. Men min Landsman war soldat, af ostadigt lynne. Han war ledsen att tjena Österrikarne längre sade han; och anförtrodde mig, att han snart ämnade rymma bort och wända sin kosa åt Swerge igen. Han hade varit soldat vid Bohus Läns Regemente, blef fången af Norrmännen wid Qvistrum 1788. Tog tjenst hos Danskarna, kom öfwer till Danmark, rymde derifrån till Hannover, sedan till Frankrike, war med i Italien, rymde till Rom och tjente en tid Påfwen, och härifrån begaf han sig till Österrikarne. Nu ämnade han sig till Beyern, Sachsen, Preusen, och derifrån öfwer Pommern hem till sitt land. En liten tid tjenar jag nog i hvardera af dessa länder, sade han. Jag betygade min fruktan att han kunde bli gripen, och nödgas undergå det swåra straffet Gatlopp, som är wanligt för rymmare, och bad honom bli stilla, tjena ut sin Capitulation, och sedan gå ifred; men han blef wid sin föresatts. Han sade mig en dag, "i natt går jag. Wi togo afsked af hvarandra, och jag sof icke om natten. Kl: 3 förkunnade kanonerna att en soldat rymt. Jag låg i rummet hos min Herre, som wakenade, och sade, en soldat är nu rymd. Piketerna gripa honom nog. Jag sade nu. Det är vår Landsman Krans som går. och hoppas jag att han undgår dem. Han blev också icke gripen, som mycket gladde mig. -

En natt drömde jag att min Herres Fader war död. Jag omtalade det om morgonen för min Herre, och kort derpå ankom bref med underrättelse att min Herres Fader wärkeligen war död. Besynnerligt war ju detta? -

I anledning af detta dödsfall förmåddes min Herre af dess Mor, att gå i Österrikisk tjenst, för att som hon trodde, få behålla honom hos sig. Men kort tid efter, sedan han fått sin Fullmakt, som Lieutenant, feck han Ordres att med 600 man Recrüter afgå till Armeen i Frankrike. Han tillfrågade mig om jag wille följja honom, och att så borde wara, ansåg jag för tydligt. -

Den 24 April 1793, anträdde Marschen från Eger. De många städer och orter som passerades, antecknade jag icke, men kommer ihåg Bonn, en stor och wacker stad, wid Rhenströmmen, och Lüttich. Den 2 Junij kommo wi fram till Regementet, som då låg i Namür, en ansenlig stad i Brabant. -

Nu woro wi på krigs-Theatern, hwaräst ett för mig aldeles nytt lefnadssätt börjades. Jag blef inskrifwen som Fourierschütz, med löfte af Regements Chefen att jag skulle få börja Tjenstgörning så snart jag finge krafter att handtera Gewäret. Jag war neml. ännu för ung och klen dertill. Befordran låfwades mig. Emedlertid förblef jag hos min Herre, njöt bröd och dagtractamente som soldaten och delte de flästa dess mödor och faror. I ett lifligt krig, som detta war, är ett ständigt Marscherande fram och åter. Ömsom i läger, ömsom i Cantonering, ofta boende liksom foglarna, under bar himmel flere dagar och nätter å rad, då blotta jorden war vårt bord, vår stohl, vår säng. Ingen är så blottställd för de grufligaste ombyten, som krigaren. Stundom kan man hafwa alla förnödenheter ända till öfverflöd. Stundom saknar man alt. Blott några, af

de krigiska upträden jag war wittne till, will jag korthet beskrifwa för Er mina ällskade barn, och önskar att Ni aldrig i werkligheten måtte erfara något dylikt.

Efter några mindre sammandrabbningar med fienden, Fransoserna, kom vårt Regemente, som då hette det Matesische Infanteriet, sedermera Erbachische - att utgöra en del af belägringsarméen wid St. Quentin. Här geck det alfvarsamt tillwäga. Medelst löpgrafwar och Batterier närmade man sig Fästningen alt närmare och närmare. Ständigt skjutande från fästningen borttog mycket folk för oss. Blesserade fördes stundeligen tillbaka. De döda nergräfdes på stället, när så ske kunde. Sluteligen, då Retranchementerna woro färdiga, begyntes en förfärlig kanonad mot fästningen. Staden sattes i brand på flere ställen medelst bomber. Murar, hus och Torn störtade ner. Några utfall, som fienden gjorde, blefwo kraftigt tillbaka slagne. Efter 14 dagars fortsatt förstöring på detta wis, hvarunder nätterna kraftigast användes, tillböd fienden Capitation. Den antogs. Sex tusen fransoser blefwo krigsfångar, och jag glömmet aldrig den dag då de utmarscherade från fästningen emellan uppställda leder af Österrikiska Cyrassierer, samt in i en Quarré eller fyrkant af Infanteri och Artilleri, samt här måste nedlägga Gewär, och sedan aftåga med tomma händer under stark betäckning. Dessa tappra fransmäns ögon gnistrade af harm och förtrytelse, då de wåldsamt slängde Gewären till marken, deras Fanor dem frántogos, deras Musique tystnade, och deras Officerares Wärjor stuckos i slidorna. - Wi inmarscherade sedan i staden, der oss mötte en ryslig syn. De fläste hus woro skadade. Många till hälften eller mer nerskjutna, många upbrända. Innewånarne hade, för att så mycket möjligt war, skydda sig, nedflyttadt i sina källare och bodde där, sedan de i rummen infört så mycken gödsel de ägde. Gatuläggningen war uprifwen, och stenen inlagd ofwanpå gödseln, att dermed skydda källrarne för elden och de instörtande Murarna. Knappt kunde man komma fram på gatorna för omkullstörtade murar, sönderkörda wagnar och Lovetter m.m. Wi woro sedan omkring Foss, Charleroi, Thuir, Orchie och Walencien. Långt ifrån att kunna eller willja berätta alla de krigiska upträden, som jag på nära håll öfwerwar, kan jag icke lemna onämndt en Öfwertrumpling af staden Arche, som företogs från lägret wid Helleben. - Det berättades i lägret, att wid ett tillfälle de Österrikiska trupperna retirerade igenom staden Arche, hade innewånarna med skjutning och kastning ofredat dem. Jag hade wäl en gång åtföljt Regementet genom denna stad, och hwilade då några timmar på Torget derstädes, men då föreföll icke något ofredande. Men sedermera kan det wäl wara händt. Staden war nu dömd till straff. En mörk natt i stormigt och ruskigt wäder upbröts ifrån lägret under sträng befallning att wara tysta. Hjulen på kanonerna och Ammunitionskärrorna woro wirade med höband, på det de skulle icke bullra under körandet på den stenlagda wägen. Marschen geck mot Arche, det märkte wi, och att fienden nu inryckte denna stad det märkte

wi ock, således sade man sig emellan, "Nu lærer hænden skola tagas." Framkomne tæmmeligen nära staden, gjordes hallt, och åtskilliga ordres utdelades. Ingen talade högt, alt geck tyst och hemskt till. Min Herre sade till mig: "Blif du nu efter här hos de och de, tills ni fån ordres att gå härifrån. Ser jag dig alldrig mer, så är det enligt Guds willja." Nu hette det snart "framåt Marsch" - Marsch - så fort som möjligt. Många kanoner hade passerat förbi oss under det wi stodo stilla. Nu begynte anfallet mot staden. Fjendernas förposter öfwerföllos plötsligt, och stadsportarna inskjötos med kanonkulor, hvarefter Timmermännen framrusade och røjde up. Truppen inträngde från flere håll, hastigt och med sådan wåldsamt, att motståndet icke betydde mycket. En blodig strid uppstod på gator och torg, i portar och hus. Alt som öfwerkoms nedgjordes, och de arma innewånarne skonades icke mer än fienden själf. Staden plundrades. Hästar och wagnar uttogos hvar de funnos. Köpmanbodas och husen genomsöktes, och hvad som behagades, det togs. Karlar twungos att hjälpa till lassa på wagnarna och sedan köra dem till lägret wid Helleben dit wi återwändé på eftermiddagen. Först war dock äfwen jag inne i staden, och såg förödelsen. Döda människokroppar och blesserade personer af båda könen funnos många, och tillståndet i det hela rysligt. Matwaror, Socker och Caffé, Win, Tobak m.m. kom lasstals ut till lägret, så att de, som icke sjelf tagit något, dock blefwo tracterade eller kunde för godt pris köpa af dem som hade wahrorna. Många soldater hade kommit öfwer penningar, Fickuhr, Guld-ringar och andra saker af wärde; och munterheten war stor öfwer fångsten. De olyckliga stads innewånarna hade lidit ofantligt. Detta tilldrog sig i Nowember 1793.

Wi upbröto ur lägret, och kommo till belägrings arméen i Maubeuz i December. Det war då ganska kallt, och wi stodo under bar himmel flera dagar och nätter, ledo brist på föda och förlorade folk. Juhlaften kom min Herre med 50 man på Piquet inwid Sambre-floden, på hvars andra sida fienden stod. Här woro några små hus, dem wi intogo. Några dagar före wår ankomst hit, hade genom några kitsliga och obetänksamma soldater uppstått, icke allenast samtal med fienden, som ej war owanligt wid förposterna, utan förolämpningar med ord, som urartade ända till försåtliga skotts lossande på hvarandra, hvilket annars icke är wanligt. Denna oordning fortfor ännu, och som afståndet icke war större, än Gewährskulor räckte mer än fram, så war belägenheten ytterst osäker och wådlig. Då tjenstgörningen icke fordrade min Herres wistande ute war derföre både han och de af trouppen, som för en och annan stund woro lediga från postande och patrulleringar, inne i ett hus utan fenster och dörrar, och då satte eller lade man sig på golfwet inwid wäggen åt floden, för att wara något fredad för de kulor, som då och då skickades oss från Fransoserna som Juhlklapp; och hvilken artighet ej lemnades obeswarad. Rätt glad och förnöjd war jag, som de andra, när Juhldagsaftonen wår aflösning ankom;

i synnerhet som wi, utom wådan för kulor, här firade Juhlen med hunger och törst. Litet komissbröd, som wi ständigt buro med oss, när det ägdes, och ett mindre godt watten war jemte något bränwin det enda här fans. Husens inwånare woro flydda bort, utom en och annan gammal gubbe eller gumma, som sjelfva ingenting ägde till sitt uppehälle, som war synligt eller för oss åtkommeligt. - Wi afgingo till Regementet i Biwouacken i Retranchementerna, och funno nu dessa som ett godt hem, i jembörelse med det ställe wi lemnat. Änteligen fingo wi den 28 December Marschera härifrån, till en by, Battyrasch, och fingo där Cantoneringsqvarter till den 15 Januari 1794. Det war en stor wällust att nu få bo under tak, till och med ligga i säng, samt stundom äfwen kunna få litet warm mat. Baron Siegroth sade mig här en dag, "Jag har ofta i farans ögonblick warit ledsen att icke hafwa på något sätt sörgt för dig, i den händelsen jag blefwe skjuten. Här har du ett Testamente, hvarigenom dig är tillagt 100 Gylden af min qvarlåtenskap, om jag blir skjuten eller dör. Med dem får du hjälpa dig hem, och hvad jag äger i Swerge blir ditt i det fallet. - Regements-Chefen Öfwerste von Spiegel hjälper dig till din rätt, när du upwisar Testamentet för honom," sade han.

Wi upbröto från Battyrasch, tågade omkring, woro på många ställen utan att någonting merkwärdigt föreföll. I April närmade wi oss Landreci, en fästning, som war belägrad egenteligen af Holländarne, våra Allierade. Fienden wille undsätta fästningen, och att förekomma detta sammandrogs en stor styrka af Österrikiska Arméen. Den paraderade för sin kejsare, Frans, på en stor slätt den 16 eller 17 april 1794, och war detta den största folkmängd jag någonsin sett samlad. Man sade att 100.000 man här woro tillsammans. Den 20 April kom det till en stor Battalj, som äfwen förtfor den 21. Denne sistnemde dag blef min Herre döds skjuten. En handgewärskula geck genom hallsen på honom. Jag befann mig nära till stället, och en blesserad soldat, Kleckner, som jag wäl kände, och nu fått en kula twärs igenom sig, ingången under bröstet och ut wid ryggraden, kom gående tillbaka ur elden, stödd af en kamrat, till stället där Fältskärerna gjorde första förbindningen å de blesserade. Här war jag. Han sade, "Wo ist der kleine Schwede?" "Hier" svarade jag. "Dein Herr ist geschossen, sade han vidare. Jag hastade fram till Compagniet, där det stod i elden. Fann Baron Siegroth liggande liflös, men bloden starkt rinnande. Med tillhjälp af en soldat förde jag honom på en skottkärra, hvarpå blesserade annars fördes, tillbaka, neml. dit jag kommit ifrån. Jag kallade genast vår Bataljons Fältskär, och bad honom förbinda min Herre. Han kom, och förklarade att all åtgärd war här onyttig. Han är död, sade Fältskären, och jag hade redan sett och tyckt detsamma. - Min sorg och bestörtning war obeskriflig. - Här lågo på marken, många döde och döende. Blesserade fördes lasswis ständigt tillbaka. - Aftonen nalkades, och ingen kunde weta om wi eller

fienden skulle passera natten här. Jag fattade då det beslut att begrafwa min Herres lik genast, och wärkställde det med tillhjälp af en Soldat. Under ett stort Walnötsträd upkastade wi grafwen. Lade liket deruti, påklädt som det war, med en utbredd halsduk öfwer ansigtet; och så fyllde wi grafwen. Vindre Ceremonier kunde icke vara wid en begrafning, men också icke djupare sorg än den jag kände. Wi måste nu draga oss tillbaka. Fienden trängde hårdt på, och många döde samt alla blesserade blefwo lemnade åt fienden att begrafwa - eller wårda. Dagen efter feck jag befallning aflemna hvad jag hade om händer min afledne Herre tillhörigt. Det war ej mycket, ty det egentliga bagaget war undanskickat några dagar förut. Jag feck befallning inställa mig hos en Major wid Regementet, vid namn Frankenbusch. Det skedde, och wid första tillfälle geck jag till Regements-Chefen, upwisade mitt erhållna Testamente, bad om utbekommandet af de 100 Gyllden och mitt afsked. Han sade "lemn Testamentet till Auditeuren von Glée. Om afsked får du anmäla dig när General Mönstring blir Emedlertid får du blifwa hos Major Frankenbusch. Jag lydde.

Major Frankenbusch war en man af omkring 50 år, eller deröfwer. Wresig och grym till lynnet, tycktes han finna nöje i att plåga sina underhafwande. War också hatad af alla. Jag måste alltid följja denne man, liksom en Ordonance. På Marscher och i striden skulle jag wara till hands med en Rensel hvari fans förfriskningar. Han behöfde ock dessa styrkedrycker i farorna, ty han war poltron. Fruktande, att jag med hela hans tapperhet kunde få lust hålla mig något afsides från faran, sade han mig, att soldaterna hade befallning nerskjuta mig om jag icke följde med honom wid alla farliga tillfällen. Detta behöfde jag dock icke frukta, ty heldre hade soldaterna nerskjutit honom sjelf. Mig gjorde de aldrig annat än godt.

Frankenbusch blef snart derefter Chef för en Grenadier Bataljon, och wi blefwo skiljda från Regementet. Jag bad honom hos öfwersten utwerka mina 100 Gyllden och återfåendet af mitt Testamente, för att en gång wid min hemkomst till Swerge kunna göra det gällande till min förmon; men förgäfves. Svenskarna hade, sade han, nerskjutit och förstört hans förfäders Slott och gjort hans Famille fattig. Han hjälpte ingen Svensk, men wille hellre förgöra dem, tillade han. Skada att mina tappra landsmän icke aldeles utrotade en slägt, som alstrat denne på en gång grymme, fege, föragtliche man såsom afkomling. - För sina förmän war han rädd ända till bäfwan, mot sina underhafwande sträng ända till grymhet. - Det kan wäl wara sant, att Svenskarna förstört hans förfäders Slott. Jag såg många ruiner efter stolta borgar på stora höjder, hwarifrån de Tyska herrarna wäl hafva försökt göra motståndet enwist; då svenskarne blifwit ännu enwisare, och nerskjutit dessa högmödetes nästen.

Genom en ädel man, Officer wid vårt Regemente, som war med wid Grenadier Bataljonen, och som alltid wisade mig godhet, feck jag min önskan framstald hos Öfwersten, om befrielse från Frankenbusch. Änteligen, efter 6 månaders

wistande hos honom, ankom mina befrielse Ordres. De förnämsta platser, wi wid denna tid warit uppå, woro: Mons, Dänsch, Thilte, Potts, Durné, Bryssel, Löwen, Tirlmont, Maastricht, Sitard, Urmond wid Mas, och nu stodo wi wid Jülich, stadda i Reträtt. - Jag wille och borde nu inställa mig wid Regementet, som stod wid Niedeggen. Öfwer Niederzien begaf jag mig dit.

Jag talte nu wid Öfwersten om mitt Testamente. Bad att återfå detsamma jämte de 100 Gylden. Han lät tillkalla Auditeuren, som sade, att han skickat Testamentet till Baron Siegroths moder i Eger, och att jag således icke kunde få det, och penningarne för försålda qwarlåtenskapen efter Baron Siegroth hade han ock till henne öfwersändt; hwadan jag borde hålla mig till henne. Jag beklagade mig öfwer att så tillgått, frågade Öfwersten om han fant det wara rätt, och bad honom hjelpta mig till min rätt. Han sade till Auditeuren. "Ni har icke handlat riktigt mot denne yngling. Betala nu genast till honom 25 Gylden, på det han dermed må kunna frakta sig till Eger och där utfordra hwad han bör få för öfrigt. Men du kan icke få lemna Regementet förr än ditt afsked utfaller, sade han. Du skall emedlertid blifwa placerad. Jag beklagade mig öfwer huru Major Frankenbusch misshandlat mig, bad nu slippa blifwa placerad hos någon, efter Mönstring snart tillstundade; och låfwade försörja mig själf så länge, med de 25 Gylden jag nu fått. Och härtill samtyckte han.

Jag tog nu kondition hos en Marquetentare som åtföljde Regementet, han hette Sebastjan, och låfwade mig en ducat i månaden jemte maten. Regementet fortsatte Retraitten öfwer Cöln och Mühlheim vid Rehnströmmen, hwarest wi stodo en tid i läger, och sedan gingo wi öfwer Witzleben och Wermetskirchen, en stor by, där wi fingo Cantonerings Qwarter. Nu inträffade General Mönstring. Jag anmälde mig till afskeds erhållande och feck såsom utlänning löfte derom. Men som wi genast derpå måste upbryta till en by Urbach wid Rehnströmmen, så måste jag följa med. I Urbach erhöill jag mitt afsked. - Nu tänkte jag wäl på att begifwa mig mot Eger, men jag kände Friherrinnan Siegroth. Hon war sjelf i knappa omstendigheter, och troligen finge jag ingenting af henne, då nu alt berodde på hennes godtfinnande. Lång wäg war dit, och jag slog den resan ur hågen. Marquetentaren ville behålla mig, men jag hade ingen lust för detta yrket, och en ung Officer, Lieutenant Wescher wid Coburgs Dragon Regemente, hade talat wid mig om att komma i dess tjenst, och jag hade låfwat komma, så snart mitt afsked utfölle. En underofficer wid namn Urban, Weschers landsman och bekante, skulle enligt dem emellan gjort aftal, under wintern begära permission, begifwa sig till Wescher, och sedan skulle de i sällskap resa hem till deras fädernestad Paderborn. Jag skulle följa Urban till Wescher, som om sitt wistande tid efter annan skulle lemna Urban Underrättelse. Jag geck och wäntade på Urban i 14 dagars tid, feck sedan weta att han afrest, och hade således swikit mig. - Nu begaf jag mig ensam åstad att upsöka Coburgs Dragoner.

Det war i Decemher 1794. Snö och köld (gjorde min vandring swår, men jag war wand att slita ondt. Jag geck först till Mühlheim wid Rhenströmmen, emedan jag wisse, att högqwarteret war där. Jag anmälde mig där. Upwisade mitt nyss erhållna afsked från Ehrbachska Infanteriet, och frågade hvar Coburgs Dragoner funnos. Man swarade, "i Westphalen, i en stad wid namn Dülmen. Det war, sade man, omkring 30 mil dit. Jag begaf mig på wägen. Feck stundom åka för drägelig betalning, med postiljoner, som förde Deligencen, passerade Düsseldorff, Duisburg, Dorsten, och kom till Dülmen efter några dagars resa. - Jag fant här Lieutenant Wescher, som tog wänligt emot mig, knotande på Urban som swikit mig. - Min nye Herre och husbonde war en sådan man, som jag snart blef tillgifwen. - Han war Skräddareson från Paderborn, och ämnade nu besöka sin Moder och andre anhöriga därstädes. Fadren war död. Winterqwarteren lämnade tillfälle därtill. Han begärde och feck permission därtill. Jag skulle resa med honom, sade han. Wi foro åstad med postwagnen, genom Münster och Neükirchen och kommo till Paderborn den 19 Januari 1795. Här regerade då en Catholsk Biskopp, under namn af Furste Biskopp. Staden är stor men icke wacker. Här måste jag passera för Catholik, enligt min Herres willja. Ty, sade han, annars blir du illa och kallt bemött. Jag lydde och fant mig wäl deraf. För att hellsa på wänner och släktingar gjordes en utfärd till Lüthenau, Warburg, Übliggenne samt klostret Hardehausen, hwarest Wescher hade en Morbror som war Munk. I klostret lefdes Fursteligt, och jag mådde mycket wäl där, och hade roligt. Wi återreste till Paderborn, hwarest jag bewistade en högtidlig Gudstjenst midt om natten. Det war den helige Nicolai fest som firades med många Ceremonier och en förträfflig Musique. Man geck fram till högaltaret, föll på knä, och blef påsatt en förgylld bröstbild af den helige Nicolaus, som troddes skola tillskynda mycken wälsignelse. Den 5 Februari 1795 anträdde återresan till Dülmen. - Coburgska Dragon Regimentet sattes snart åter i rörelse. Wi lågo något i Werne, Bakum, Aln, Herben, Capeln, Norrkirchen, Askeberg, Steinfurt, Sendenhorst, Recklingshausen, Bottrop, Essen, Hagen, Brecherfelt, Meinetzhagen, Olpe, Siegen, Aldorf, Rindrott, Walburg, Using, Homburg, Frankfurt am Main, Arheilig, Hoegst, Hessen Darmstadt, Sprendlingen, Seligenstadt, Ryselsheim, Maintz, Hofheim, Wiesbaden. Här är ett så kallat warmt bad. Det will säga, watten kommer kokhett ur jorden, så att man kan koka ägg m.m. i detsamma. Fontainen är på Torget. Wi woro ock i Schwallbach, några mil från Wiesbaden; hwarest fins ett utomordentligt godt watten. Wi kommo sedan till Pleijstadt, Nassau an der Luzu, Neüwiedt, Coblens, Montabaur, Weilmünster, Linburg, Kreutzenach, Brügen, Ober-Ingelheim, Manheim, Schwatzingen, hwarest är den wackeraste och största Trädgård med Tempel, Springwatten och Grottor, som jag sett. Hejdelberg, med sitt utomordentliga stora Winfat, Kejserslautern, Neystadt, Rastadt, Carlsruhe, Baden, Dirlach, Laufen med ett starkt brusande wattenfall,

Donauwörth, Rhein am Donau, Nauburg, Baumgries, Mühlhausen, Borgebrach, Bischoffsheim, Kitzingen, Würzburg och mångfalldiga andra ställen. -

Min Herre war under tiden blefwen tjenstgörande Regements Qvartermästare, i hvilken egenskap han ofta hade mycket penningar om händer, ty Regementets aflöning gick genom hans hand. Wi hade icke annat än guld och silfwer mynt. I en läder Gördel, förwarades dessa. Gördeln knäpptes om lifwet, under kläderna. Han war beswärlig, och flere gånger förde jag den. En gång då min Herre sjelf förde Gördeln, knäpte han den af sig en afton i Tältet, när han lade sig, oagtdadt wi då hade Ordres wara i stundelig beredskap till upbrott. Min Herre glömde Gördeln i halmen som han låg på. Tältet nerbröts och kastades på Tältwagnen, sakerna också som hastigast. Min Herre war redan borta jemte trouppen. Jag och alla mina medbröder skyndade komma efter. En stark kanonad och gewärseld hördes närma sig. Ingen tid war att förlora. Lyckligtwis hade jag den wanan, att rista up Tälthalmen alltid när upbrott skedde, ehuru brottom det kunde wara. Nu hittade jag derwid Gördeln, och knäpte den om mig. - Icke förr än andra aftonen träffade jag min Herre, som desperat och förvirrad kallade mig afsides och sade. "Jag är aldeles olycklig. Jag har glömt Gördeln med alla mina och Regementets penningar uti. Man skall icke tro mig när jag säger det och min heder går förlorad. Jag skjuter mig för pannan eller rymmer i natt, berätta du sedan orsaken." Jag knäpte up kläderna på mig och framdrog Gördeln, gaf honom den och sade, icke en enda ducat är borta. Gud wälsigne dig ärliga och raska gosse, sade han, jag skall aldrig glömma det. - En annan gång, natten efter slaget wid Borgebrach, då min Herre war adjutant hos General Major von Canisius, kom wi wid pass kl: 11 om natten in i en by, som war full af blesserade, och här ämnade Generalen taga någon hvila. I ett wärdshus feck han en kammare i öfra wåningen, och min Herre en annan näst intill. Huset och gården war full af menniskor, så att man knapt kunde komma fram. Jag lade mig i strökrubban framför hästarna, insomnade snart och wäcktes af ett förfärligt larwande och ropande, "Elden är lös, på flere ställen i byn Generalen och min Herre kommo springande och begärde sina hästar genast. I största hast fingo de dem, och wi galopperade ut ur byn till troupperna på en höjd. Här stadnade Generalen, såg på den brinnande byn och sade: god natt wårt nattläger! wi njöto dig icke länge. Hvad är klockan? - Det war wanligt att min Herre, som hade 2ne goda Guld repeter uhr, sade Generalen hwad tiden led. Han wille nu se efter det, och hade intet uhr. Besitta, sade han, mina klockor och min börs äro förlorade. Jag lade dem i min hatt bredwid mig där jag låg i byn, och har i mörkret, hasten och halfsönnen, när jag sprang up, kullkastadt hatten så att de trillat ut, och icke ihogkommit det förr än nu. Jag lemnade min handhäst till en af Generalens folk, och satte af i sporrstreck till byn. Redan hade elden fattat i huset där wi lågo. Från wägsidan war onöjligt komma

in. Jag inträngde i bakgården, släppte min häst in i stallet, och rusade up i kammaren där min Herre legat och fant lyckligt klockorna och börsen, hwar till eldskenet bidrog. Swårt hade jag att komma neråt trappan tillbaka, ty nu begynte wäggen wid hvilken den stod, att brinna. Kommen ner på gården war jag af rök så förbryllad, att jag visste föga till mig, men snart blef jag redig igen, tog min häst, och snart war jag ur byn. Generalen och min Herre woro borta från stället där jag lemnat dem. Efter några timmars förlopp fant jag min Herre, lemnade honom sina saker, feck tack och war nöjd. - Någon mer upmärksamhet och erkänsla tyckte jag mig wäl förtjent, trodde den också icke kunna uteblifwa, och war, som sagt är, nöjd, genom mitt eget medwetande. -

Wi avancerade åter mot Rhenströmmen. Wid Neumark stod ett betydligt fältslag, hvarest jag såg Erkehertig Carl af Österrike, som då commenderade en chef, så utmattad, att han lade sig på blotta marken, och war glad få några löfruskor att dermed skaffa litet skugga åt sitt hufwad. - En gång wid Stalhofen nära Rastadt, hvarest också brist på föda rådde några dagar, såg jag Generalen Furst Schwartzenberg, liggande på marken med glupsk aptit äta rå surkål, som han tog med fingrarna ur en bytta tagen i byn. Denne fursteliga måltid kom också mig till godo, ty min Herre och General von Canisius åto jemte Fursten, och när de woro förnöjda, fingo Furstens folk bytten att tömma, och dessa inviterade mig.

Wi framkommo till Thal Ehrenbreitstein, en fästning wid Rhenströmmen. Sedan fienden war gången öfwer strömmen, slog wår armé läger i trackten. General von Canisius tog qvarter på en Herregård wid namn Sain nära lägret. Dess Adjutant, min Herre, bodde således också där. Stället tillhörde en Grefwe von Post, sade man. Fransoser och Österrikare hade skifteswis warit här flere gånger, och farit illa fram. Nu rådde här, wäl icke ren brist, men stor dyrhet på lifsmedel. Det war i första dagarna af November 1796 wi kommo hit. Man talade om att Arméen skulle få Cantonneringsqvarter - kanske ock Winterqvarter på denna orten. -

Min vanliga aflöning förslog här icke på långt när, att lefwa af. Jag bad om tillskott, och min Herre bewiljade mig det. - Detta war jag så oförsigtig omtala för Generalens folk. De bådo också om tillökning i sin aflöning. Generalen blef ond, och låfwade sitt folk prygel om de vidare nemnde herom och sade att han också skulle förhjelpa mig dertill, som war skulden till upstudsheten, som han kallade den gjorda anhållan. Han sade ock till min Herre, att jag borde nepsas. Min Herre, rädd för Generalens ogunst, sade mig det, men med godhet. - Jag, som wiste mig icke hafwa förtjentsådant, och wäl wiste wad Generalen skulle kunna förmå, hellst han flere gånger wisat prof på en otillbörlig hårdhet, war dessutom så mätt af detta lefnadssätt, att jag i ögonblicket tog mitt beslut och bad min Herre om afsked genast, då han kunde säga

sig dermed näpst mig, och tillade, att jag äfwen utom denna händelsen hade ämnat att snart lemna dess tjenst för att begifwa mig hem till Swerge igen. - Detta tilldrog sig en söndagsförmiddag kl. 10 den 13:de November 1796. -

Min Herre sade: Du wet jag mister dig ogera, men hällre gör jag det, än du skulle blottställas för misshandling. Nyligen hade Generalen låtit med prygel hårdt straffa en karl, som icke angeck honom, och som intet ondt gjort, men som han anträffadt under ett eller två wänlige samtal med sin - tvätterska - Låt oss upgöra vår Liqvid, sade min Herre. Jag upgaf hvad jag hade att fordra, han betalte mig det, skref mitt afsked, och gaf mig det sägande: "Wore jag rik och oberoende, skulle du aldrig lemna mig, och säkert aldrig önska det. Du har wisat mig mycken tillgifwenhet och trohet. Gud låter dig säkert finna den som både kan och will belöna sådana egenskaper. Gud wälsigne dig. Adieu, jag måste till Generalen." - Jag hade den tillfredsställelsen se min Herre rörd, då han sade detta och jag följer ej, att detta utgjorde belöningen för de tjenester jag gjort denne man. -

Jag ägde nu 25 ducater, stod fri och ledig, men också utan beskydd. I ett främmande land, under krigets stormar, är detta en wädlig belägenhet. Jag skyndade taga farwäl med en del bekanta, och klockan $\frac{1}{2}$ till 12 på dagen stod jag på wägen med hela min egendom, en twärpose innehållande min Garderob och en sabel. Posen hängde jag öfwer sabeln, och denna öfwer Axeln. - Hwärt skulle jag nu gå? -

För det första war angeläget komma utom Arméns stånd. Jag wiste att staden Montabaur låg icke långt härifrån, Norrut. Dit wille jag först gå, tänkte jag, och frågade en bonde om man kunde gå någon genwäg dit. Ja, sade han, och bad mig följa den lilla wäg han utvisade, genom skogen och sedan fråga mig före. Jag geck. Den lilla wägen blef alt mindre, ty spår afgingo här och där åt ömse sidor. Jag kom sluteligen i en djup dal som slutades omsidor med en liten sjö. Branta höjder woro på sidorna. Jag hade kommit willse, och beslöt klättra up åt högra sidan. Aftonen nalkades, det började skymma, det regnade, sluttningen war hal, jag halkade ofta tillbaka, måste gripa mig hårdt an, blef trött, och fattade posto bakom ett träd för att hwila. Nu fant jag min wandring swår, och min belägenhet olycklig. Kom i gråt, och bad innerligen till Gud om styrka och godt mod. Hungrig, wåt och trött befant jag mig ensam i skogen liksom hängande i luften. Mörkret tilltog. Efter en stunds hwila, och sedan gråten lindrat min bedröfwelse, begynte jag upklättrandet ånyo. Fruktan att skola tillbringa natten här ökade mitt bemödande. Sluteligen war jag uppe, men nu war det aldeles mörkt. Jag gick efter tycke rätt fram en god stund, kom på en liten wäg, följde den, och feck omsidor se ett ljussken från ett fenster. Glad häröfwer, geck jag dit, bulltade på, slapp in, bad om något att äta, och om nattherberge, feck båda delarna, sof godt på en halmkärwe, och wagnade

wederqwickt om morgonen. - Mitt fattiga men beskedliga wärdfolk gåfwo mig på begäran litet mjölk och ett stycke bröd till frukost. Jag tackade, betalte och geck sedan de underrättat mig om vägen till Montebaur, dit jag nu hade något öfwer 2 mil. - Frankommen dit, gjorde jag mig underrättad om vägen till Hamburg. Jag skulle passera: Linburg, Weilburg, Wetzlar, Giësen, Hessen-Cassel Hannoversminder, Göttingen, Nordheim, Einbeck, Ellge, Hannover, Halsrode och Harburg. - Jag anträdde min wandring, klädd i skor och strumpor, kortbyxor och Jacka. Utom 2ne skjortor, 1 par strumpor, 3 hals- och 3 näsdukar war detta alt hvad jag ägde. Jag war således nu wist lätt equiperad. Men liten börda blir ändå på lång wäg tung. Jag grep mig för hårdt an de första dagarna. Jag geck 6 à 7 tyska mil om dagen. Mina fötter swullnade, sprack sönder och smärtade mig så, att jag måste ligga öfwer 3 dagar i Wetzlar. Sedan geck jag ej så långt om dagen. Stundom lyckades mig att få åka, eller åtminstone att hafwa sällskap med formän som förde handelswaror. - Jag anlände till Hamburg och hade den ledsamheten få höra, att ingen Sjölägenhet fans derifrån till Swerge. Jag måste således fortsätta min resa till Lybeck. December månad begynte nu. Stundom föll wät snö i tämmelig myckenhet, och emellanåt frös det. Jag feck från Hamburg åka med en Forman, som körde derifrån en qwäll. Sedan mina tunna kläder blifwit genomwäta frös det utåt natten. Den beskedelige formannen gaf mig hvad han hade - en bastmatta, som jag swepte om mig. Jag insomnade. Det frös starkt, och när jag upwaknade kunde jag ej tala eller röra mig af stället. Formannen hörde min jemmer, och sade: "Jag är rädd du dör, war är du hemma? Hvad har du för Religion, hvem skall jag underrätta om din död?" Jag kunde icke swara. - Änteligen kommo wi fram till ett wärdshus. Formannen uppskar bastmattan, emedan den icke kunde upwecklas och bar in mig. - Jag feck warmt Caffé och en sup brännwin och så småningom kom jag mig före igen. Här tillbragtes det öfriga af natten. Formannen hade icke längre samma wäg som jag, hwarföre jag måste gå och befann mig bättre deraf, i mina tunna kläder. Ankommen till Lybeck, efterfrågade jag genast sjölägenhet till Swerge. Den fans icke heller här. Jag skulle sade man gå till Wismar. - Innan jag nu wågade mig ut att wandra igen, lät jag sy mig en sörtut, och bortbytte min sabel för ett par snösockor. Jag war en hel wecka i Lybeck, hvarefter ett beskedeligt wärdfolk, Auf der Goldenen Hirsch, wisade mig mycken godhet. I Snöyra och köld wandrade jag af till Wismar, och fant icke heller här hwad jag sökte. Nu bar det af till Rostock med lika liten framgång. - Nej, till Stralsund måste du, sade man och jag begaf mig på vägen. Frankommen hit sade man mig, att troligen ingen Postjakt kunde gå öfwer till Swegge förr än till Währen. Detta war nedslående. - Hwad skulle jag göra här så länge? Någon tjenst wille jag icke taga. Wärfware begynte stå mig efter, ehuru jag lefde mycket stille. Jag geck till Gouwernören, General Pollet, en gråhårig hedersman, wisade mitt Öster-

rikiska afsked och pass, bad om tillstånd att få uppehålla mig i Stralsund, till Sjölägenhet blefwe till Swerge, och beskydd emedlertid. Han låfwade godhetsfullt båda delarna, och sade att snart en Postjakt skulle afgå från Witton på Rygen till Swerge. Med den skulle jag få fri öfwerfart efter jag war medellös svensk. Pommern hörde denna tid till Swerge. Glad geck jag från denne Herre som tillät mig dageligen i dess hus efterfråga när Postjakten skulle afgå.

Efter 10 dagars wäntande feck jag den underrättelsen, att om 2 eller 3 dagar derefter skulle Postjakten afgå till Ystad från Witton, dit jag hade wid pass 7 mil. Jag lät genast påteckna mitt pass, försåg mig med litet lifsmedel, och begaf mig ut på isen, att gå samma afton till Alte-Fehr. Jag kom händelsevis i sällskap med en åldrig man, som satt på en kälke, som drogs och sköts af flere personer, som jag såg woro sjöfolk. De talte svenska och jag hörde de ämnade sig liksom jag till Witton. Jag hållsade på Herrn på kälken, och sade mig äfwen skola till Witton, och bad att få wara i dess sällskap. "Gerna, swarade han wänligt. Lagg din pose på kälken, så går du friare på den hala isen." Nu frågade han mig om ett och annat, samt sade mig sedan att han war Sjö-Capitain, hette Sundelin, hade lidit skeppsbrott wid Preussiska kusten och reste nu med sina 10 mans besättning till sitt hem, Nystad i Finland. Wi kunna icke tala tyska, sade han. Du kan nu wara vår tolk. Det war bra wi träffade tillsammans." -

I Alte-Fehr tillbragte wi natten, och begaf oss sedan på resan igen. Capitain Sundelin legde sig en wagn för sina saker, och wi arbetade oss med swårighet fram i snö och yrwäder. Änteligen hunno wi till Witton, som är ett posthus på yttersta udden af ön Rügen. Postjakten låg där utanför och wäntade på tjenlig wind. - Efter ett dygns förlopp, tillsades wi gå ombord. - Det skedde under stark köld och snöyra. Sjöfolket slet mycket ondt. Omsidor gingo wi till segels. Men efter 7 mils segling måste wi wända om igen till Witton, emedan storm och motwind gjorde vår fart omöjlig. Ledsamt war det att nödgas åter landstiga i Tyskland. Två dygn lågo wi nu här, i owisshet om och när wi skulle kunna afsegla. Mina från Stralsund medhafda lifsmedel togo slut, på stället fans nästan ingenting att få köpa, och jag hade warit i en gruflig belägenhet, om icke Resesällskapet hade förbarmat sig öfwer mig. Men dessa goda menniskor läto mig icke lida någon egentlig nöd, ehuru de wisst icke hade öfwerflöd sjelfwa. Där woro flere passagerare, och alla Contribuerade något till mitt underhåll. - Wi gingo åter ombord, fingo god wind, men något stark, så att jag och de andra, som icke woro wanda wid sjön, blefwo sjösjuka. Detta är en sjukdom som yttrar sig med hufwudwårk, uppkastning, matleda och olust, är rätt pinsam men går öfwer så snart man kommer på land. - Änteligen landstego wi på Ystads brygga, dagen före Juhlafton 1796. - Jag war obeskrifligt glad Tackade Gud rätt hjertligt för den lyckan att åter stå på svensk botten.

Capitain Sundelin skulle resa genom Stockholm till Finland. Jag war nu blefwen så i gunst hos denne åldrige hedersman, att han tillböd mig åka med sig så långt jag wille. Jag tackade och profiterade deraf ända till Nyköping. Nu war jag nära mitt hem, ungefärligen 5 mil hade jag blott igen, och som jag fant min Cassa tåla det, tog jag Gästgifwareskjuts, reste glad på släde och kom till Jälund Nyårsafton 1796 wid pass kl. 10 om qvällen.

Jag hade icke på 2 år haft bref från mina Förälldrar. Wisste icke om de lefde, och ingick i deras hus i denna owisshet. Mitt hjerta klappade starkt när jag öppnade dörren, steg in och såg - idel obekanta ansigten. Jag frågade om icke Dillberg bodde här. Man svarade "Jo hans hustru bor här, men är icke hemma." På fråga war hon wore, svarades "hos sin far, och hon kommer wäl hem om en liten stund." Jag wille genast gå till henne, emedan jag wisste min Morfar bodde nära. En person följde mig. På wägen mötte jag min Mor och Syster, som jag dock icke kände. Min följeslagerska sade hwem de woro. Hwem jag war wisste ingen. Jag presenterade mig såsom en resande, hwilken önskade få hwila öfwer natten hos henne. "Ja, så godt herberge jag kan lemna, sade min Mor, står till tjenst. Men säkert kunna grannarna lemna det bättre, ty jag är trångbodd." Min Mors röst kände jag igen, och wisste knapt huru jag skulle gifwa mig tillkenna. Wi wände om och gick. "Jag kommer ifrån Tyskland sade jag, och har där träffat Eder son." Nu brast hon i gråt, och sade "Ack lefwer han då ännu? kommer han då aldrig hem? hur mår han? Herre Gud, skall jag någonsin få se honom mera." - Wi woro nu inkomne i min Mors rum. Ljus tändes, och min Mor såg starkt på mig, och uprepade ånyo sina frågor. Jag swarade. "Eder son lefwer och mår nu rätt bra. Han kommer också hem innan långt till och jag har låfwat honom att underrätta Eder derom." Under tiden hade berättelsen gått till grannarne om en besynnerlig resande, som kommit till Dillbergs, och nyfikenhet dref genast flere af dem in till min Mor. Bland dem war en gumma, som lærer biträdt min Mor när jag föddes. Hon stod litet och betraktade mig, utropade sedan "Det är Jan Petter." - Jag sade nu till min Mor: "Ja, jag är Eder son men har icke welat alt för hastigt säga det, då jag känner min Mors ömma hjerta." Ehuru min Mor genom det föregående samtalet war något förberedd, skakades hon dock mycket af denna min bekännelse. Jag satte henne på en stohl, kysste hennes händer med den lifligaste sinnesrörelse, och fruktan för hennes uprörda sinnestillstånd. Änteligen lugnades hon något och sade: "Men är det sant, annars dör jag." Jag afklädde nu min rock, blottade min högra axel, och wisade henne det stora ärr efter en koppböld som jag wiste hon skulle igenkänna. "Nå Gud ske lof, utbrast hon nu, jag ser du är min son. Ack Gud ware lof." Min syster grät af glädje, och jag war icke mindre rörd öfwer lyckan att befinna mig hemma efter så många wederwärdigheter. Jag öfwerlefde aldrig en ljufware afton, och glömmet den aldrig. Det framfarna tänkte jag nu icke uppå,

det tillkommande ick.
war oblandad glädje.
om morgonen war åter
att min far lefde, o.
samt att han wäntade.

Jag hellsade på M.
ligt roligt war det
hwilka jag lekt fram
Wi suto till bords.
i gråt igen, och min
gade hwad här wore på
Jag swarade genast:
Min Mor och Syster G.
som förstenad några
mig hårdt och länge

"Ni upstego i för
skall berättas för oss
korthet min resa och
Dagen derpå hells.
de sig hjerteligen öf
Wi gingo hem. Min Mo.
Nu uppstod åter sm.
mig före. Härwid blef
och sett, war g.
onyttigt förflutna.
något yrke. Jag tyck.
du skall få råda sig
ordning, och besluta
icke att du passerar at

Min far begaf sig
Jag gjorde så snart,
talade en stund med
godhetsfullt, så oft
växlade ock med mig

På detta wackra st.
imellan hemma hos mi.
den jag gick på skri.
att åter begifwa mig
Jag begaf mig nu t.
Generalen Baron Siegr

eller, blott det närwarande sysselsatte mig, och det
kl. war wist 3 om natten när wi gingo till sängs, och
glädjen ny, fast stillare. Om aftonen hade jag fått weta
tjente på Sparreholm hos Fru Grefvinnan Sprengtporten,
hem. Det war Nyårsdagen 1797.

far och Morbror, samt några andra af grannarna. Obeskrif
mig att återse dessa personer och ställen, med och på
min barndomstid. Till middagen war jag hemma hos min Mor.
dren öppnades och min Far inträdde. Min Mor föll genast
är, okunnig om min ankomst, och icke kännande mig, frå-
gade, hwem jag wore, och hwad jag hitfört för tidningar
far, jag är Eder son Jan Petter, kom hem i går afton.
af glädje." Härwid kysste jag min Fars hand, som stod
blick. "Du är min Jan Petter" sade han sedan, och slöt
sin famn.

från bordet, sade min far, sättom oss åter. Jan Petter
dina hafda händelser." Jag berättade nu i möjligaste
omstendigheter, och aftonen förflöt mycket angenämt.
min far på grannarna. Jag war med honom, och han glad-
sin återfådde förlorade son, som han kallade mig. -
och Syster wäntade oss. Ack, hwad jag fant detta nöjsamt.
ingom tanken på framtiden, och hwad jag skulle taga
ng nerlagen till sinnes. Alt hwad jag utstått, erfarit
för framtiden. Ingenting hade jag lärt. De 5 åren woro
att de 5 åren under hvilka hvar och en bör ägna sig åt
nu det wore bäst jag blefve bonde. Min far sade "Min son
self. Men gif först akt på böndernas arbeten och lefnads-
dan. Blif hemma någon tid och besinna dig wäl. Jag tror
tjena bönder." -

er till Sparreholm, och bad mig hellsa på sig där. -
Hon Grefvinnan Sprengtporten låt inkalla mig till sig,
om min gjorda resa. "Blif här hos din far, sade hon
och länge du will, rum och mat består jag dig." Hon
dicater, som war hwad jag hade öfrigt af min resefond. -

le wistades jag nu flere dagar i sender, och war der-
Mor i Jälund, wid pass en mil från Sparreholm, sjöwäg,
Mor. Efterhand blef jag åter munter, och fruktade icke
i werlden. Bonde wille jag nu mer icke bli. -
Stockholm, för att skaffa mig tjenst. Nu uppsökte jag
Han såg af mitt Österrikiska afsked, att jag war den,

som utrest med hans slägting, och jag omtalade det Testamente denne gifwit mig. Han sade att min Herres qvarlåtenskap i Swerge wore på dess Moders begäran försåld, samt penningarne henne tillskickade. De utgjorde sade han något öfwer Ett Tusende Rdr. Men för mig woro de förlorade. - Han kunde icke hjälpa mig till något, sade han.

Tjenst antog jag hos en baron Wilhelm Bennet, som war Second Chef för Lif Gardiet, jag skulle tillträda tjänsten den 1 april och detta war i slutet af Januari 1797. Jag reste således efter 8 dagars wistande i Stockholm tillbaka till Jälund igen. -

Jag inställde mig den bestämda tiden i tjensten, och lefde så godt jag kunde på 6 Rdr i månaden. -

Min Herre och husbonde feck mot sin önskan Transport från Gardet, till Jönköpings Regemente. Feck dock tillstånd att bo på Belteberga Sätessgård i Skåne, då tjenstgöringen icke fordrade hans närvaro wid Regementet. Somrarne tillbragtes ömsom i Småland, ömsom i Skåne, och wintrarna i Stockholm.

Försynen, som underligen leder människornas öden, lät mig blefwa bemerkt och känd af Herr Baron Swen Philip Bogislaus von Schwerin på Rosenlund, som frågade mig om jag wille komma i dess tjenst då han wille och skulle sörja för min framtida bergning. Dess afsigt wore sade han, att lära mig förstå landthushållningen, och att begagna mig som Inspektor. - Dessa löften, i förning med denne ädle Herres wänliga utseende och tilltal, gjorde att jag genast förklarade mig härtill willig, och aftal gjordes, att jag om hösten år 1800 skulle flytta till Rosenlund. Jag upsade i rättan tid tjensten hos Baron Bennet, och denne Herre sökte till öfwertala mig qwar hos honom, genom tillbud af större lön, och löfte om en förmonlig tjenst wid Frimurare Logen i Stockholm framdeles. Men jag ansåg mig böra hålla aftalet med Herr Baron Schwerin. År 1800 den 24 October kom jag till Rosenlund. Herr Baron Schwerins godhet och wälwilja för mig tilltog beständigt. Han behandlade mig alltid mera som wän och sällskap, än som tjenare, och jag wördade och ällskade honom obeskrifweligen. Landthushållningen rogade mig mycket under denne gode Herres ledning. Herr Baronen hade dispositionen öfwer Boserups Säteri och Gods, och jag fick snart äfwen där bestrida Inspektorsgöromålen. År 1807 köpte min Herres bror Hofstallmästaren m.m. Baron Werner Gottlieb von Schwerin Zireköpinge gård och Gods, updrog genast min Herre förvaltningen, och jag feck äfwen där Inspektorsbefattningen. Nu hade jag mycket att göra, måste ofta taga nätterna till hjälp, och war outtröttelig. I mina besta år, med god hellsa, och under en god husbondes wälde, war det ett nöje att sträfwa, hellst som det äfwen lönade sig. På Boserup hade jag inspektionen i 10 år, på Zireköping blott 1½ år. Dessa befattningar uphörde då de respective ägarne sjelfwa öfwertogo förvaltningen af sina gårdar.

Sedan jag således icke hade mer än Inspectorsgöromålen på Rosenlund att bestyra, och war wand wid mera werksamhet, war detta hwarken nöjsamt eller lönande. Min gode Herre, Baron Schwerin, insåg detta såwäl som jag sjelf. Han tilböd mig då att som Donation för lifstiden emottaga ett kvarts mantal Lydestad Benarp, som nyss war Enskiftadt, och utan åbo. Han önskade att jag aldrig skulle flytta ifrån honom, utan bosätta mig på Benarp samt bibehålla tjensten på Rosenlund. Jag önskade ock att aldrig flytta ifrån denne gode Herre, hvarföre jag antog tillbudet, sedan han låfwat bygga åt mig, stänga in ägoplanen, samt äfwen att hjälpa mig något med odlingen. - Hemmansdelen som åt mig upläts war till mer än hälften utmark af dålig beskaffenhet, och för resten swag ängsmark, hvaraf wäl några tunnland woro nyttjade som åker men icke gödslade, utan utsugade och wanskötta, sidländta, sura och icke dikade. Jag insåg wäl derföre att mycken kostnad och arbete fordrades till att sätta stället i ordning, men misströstade dock icke att deraf formera ett trefligt hem, samt att finna min nödtorftiga bergning där, hellst jag påräknade hjälp och understöd af Herrskapet. - År 1811 om wåhren emottog jag hemmansdelen. Begynte odla, anlade Trädgård, planterade, dikade, röjde undan sten och gjorde mycket arbete. Herr Baronen hjälpte mig wäl efter löfte, men mig kostade ändå alt detta rätt ansenligt. Jag fortsatte alla åren mina arbeten efter yttersta förmåga, i hopp det skulle någon gång löna sig. Byggnaderna upfördes de 3:ne första åren, och det 4:de inreddes boningslängan.

Det bör jag nämna för att gifwa Eder något begrepp om mina gjorda arbeten på Benarp, att ägoplanen, då jag emottog den, war utan all åbyggnad, att jag begynte med att utse plats för byggnaderna, och att göra wäg dit. -

År 1816 gjorde jag bekantskap med Mamsell Elisabeth Charlotta Schmitt, som då war i Kropps Prästegård. Jag fant snart, att hon war den person som bäst passade för mig till Maka. Jag bad henne blifwa min, och hon samtyckte.

Den 24 November 1816 firade wi vårt Bröllop i Kropps Prästegård. Denna min alltid lika ömt ällskade maka är Eder Mor, mina barn. Och ni kunna wäl aldrig glömma hennes outtrötteliga omwårdnad och ömhet för eder alla; och således icke heller utan nöje läsa hvad hennes härkomst rörer, hwilket jag nu will anteckna.

Eder Moders Farfar war Bagare och bodde i Carlsrona. Han war ganska förmögen, och gaf sina barn, 2 Söner och en dotter mycket god upfostran. Eder Morfar ingick i krigstjenst när hans studier woro slutade, och blef Lieutenant wid Artilleriet, feck sin station i Landsrona. Han arbetade mycket på att fullkomna sin skicklighet i Artillerie och Fortifications wetenskaperna. Derom wittnar, utom annat, äfwen de skrifter, Ritningar och uträkningar, som du min son Philip af honom feck till skänks och åminnelse. - Eder morfar, mycket wärderad af sina förmän, hugnades äfwen med Konung Gustaf den 3:djes upmärksamhet, och munteliga försäkran om dess synnerliga Kongl. Nåd, wid ett tillfälle då Konungen i Landsrona tog Artilleriets tillstånd i ögonsigte; och erfor Eder Morfars

utmärkta nit och skicklighet i sin tjenst. Kort derpå upkallades Eder Morfar till Stockholm, för att tjenstgöra någon tid wid Artillerigården. Han nerkom omsider igen till Skåne, med god utsigt för sitt stigande till högre grader. - Han lärde känna Mamsell Leche, Prästedotter i Torlösa, och förenade sitt öde med hennes. De sammanvigdes 1787. -

Boende med sin unga fru i Landscrona, fortsatte han sina arbeten med för mycken ifwer. Han skadade sina ögon, feck starren på det ena, lät operera den i Köpenhamn af den widt berömde Vinslöf, som denne gång icke lyckades. Ögat rann ut, och af rinnande samt inflammationen som häraf upstod, blef han äfwen blind på det andra ögat. Hans lif war i mycken fara, men frällstes af de flera goda läkare hwaraf han war omgifwen. Alldeles blind kom han omsider hem igen. I flera år feck han dock qvarstå i tjensten, (En följd af den aktning och vänskap som dess Regementes Chef hyste för honom,) och upbar sin lön. Men detta kunde icke alltid fortfara så, då alt hopp om hans syns wederfående war förlorat. Eder Mormors Moder war blefwen Enka. Hon egde ett godt hemman i Torlösa, på hvilket hon boddē. Hon måste nu emottaga sin dotter och swärson. Eder Moder hade hon redan tagit till sig, och hade henne alltid, i egentelig mening hos sig och upfostrade henne. Denna Er goda Mormors mor dog 1807. Hon hade 3 barn, neml: utom Er Mormor, en son som är Häradshöfding och bor på Gottland, och en dotter, som varit gift med och är nu Enka efter Öfwer Inspector Tullgren på Bjernarp. I Torlösa är således Eder Mor upfödd. Hon föddes den 11 September 1789, och war ständigt hemmaboende till år 1814, då hon kom till Kropps Prästgård som sällskap och biträde i hushållningen åt Prostinnan Landby. De äldre af Eder känna Eder Mormor och Moster, som bo i Lund, sedan Eder Morfar dog den 14 jan. 1827. Ni känna ock Eder Morbror, Prosten Schmitt i Engelholm, som alltid godhetsfullt bemött Eder, och som Confirmerade dig min Philip i Maj månad 1832, och lofvat dig min Marie, att om Gud will, äfwen Confirmera dig. -

År 1820, den 1 Martii dog min oförgätlige husbonde, wälgörare och wän, Herr Baron och Reddaren Swen Philip Bogislaus von Schwerin, och detta war en hjertelig sorg och stor förlust för mig. Gud låte Eder hvardera finna en sådan Menniskowän, och sedan aldrig mista honom. Den warningen finner jag här lämpligt att till Eder framställa - Sätt aldrig för mycken lit till menniskor. Så witt möjligt, är, lemna aldrig Eder wälfärd att bero af någon menniska. - Äfwen de bästa menniskor äro underkastade ombytthet i lynnet, och döden bortrycker dem owäntadt och hastigt. Jag har ofta förlorat på min fallenhet för att lita på menniskors redlighet och löften.

God och wördnadswärd war min aflidne Herres Fru Moder, som ännu lefde och rådde om Rosenlunds Säteri, och af hvilken jag således egenteligen fått min Donation på Sonens förord. Hon emottog efter Sonens död sjelf sin Egendom, och jag blef dess förwaltare. Altid nögd med mina åtgärder, war hon wänlig och god,

samt gjorde mig godt. En ny stor sorg och afsaknad war det derföre för mig, då hon den 22 April 1828 med döden afled.

Jag hade varit Boutredningsman efter Herr Baronen, nu blef jag det ock efter Friherrinnan. Hennes ännu lefvande 2:ne Söner woro owänner, och komno icke öfwerens om något annat, än att öka mina besvär, och att hafwa mig som en mellanlänk, den de föga skonade. Deras willja och pretentioner stridde alltid rakt emot hvarandra, och jag som således wäl war skyldig lyda dem i alt som angick hushållningen och utredningen, måste derjemte wara omtänkt att icke genom lydning för den ene gifwa den andre tillfälle att ställa mig till något wådligt answer. Jag handlade derför i flere fall emot bådass willja, och fölljde blott min öfwerlygelse om rätt och orätt, utan afseende på hvad den ene eller andre af dem befallte och begärde. De kommo icke åt mig. Jag gjorde rätt, men deras wälwillja, som förut af afund för min Donation, war förbi, blef nu förwandlad i ren ogunst och bitterhet. Så länge rättegången den emellan om arfwet warade, kunde jag icke blefwa dem qwitt; men så snart den war slut, upsade jag min befattning, gjordē reda för mig och lemnade i Martii månad år 1830 Rosenlund, sedan jag varit där 29½ år.

Oförståndigt war det af mig att emottaga Donationen, då den icke gaf någon afkastning i flere år, men fordrade mycken kostnad och arbete. Än wärre att jag ingick på att betala någon årlig afgift sedan jag lemnat tjensten. Men alt detta gjorde jag i den enfalldiga tanke, dels att min gode Herre hvarken skulle dö förr än jag, eller dess Familj skulle kunna förändra sitt goda handlingssätt mot mig, då jag säkert kände med mig att jag aldrig skulle åsidosätta trohet, nit och omtanke i deras tienst. Ensam war jag den tiden, och anade icke att jag skulle kunna få en så talrik familj att försörja. Korteligen jag handlade oklokt, och får nu ångra det. Blifwen I förständigare mina kära barn! -

Nu will jag här anteckna Edra födelsedagar:

År 1817	den 24 Augusti	föddes Johan Philip
" 1819	den 8 Martii	" Maria Fredrica Christina
" 1820	" 15 Augusti	" Carl Magnus
" 1822	" 17 October	" Wilhelm
" 1824	" 30 December	" Werner Julius
" 1826	" 28 "	" Frans Ferdinand, † d. 8 Dec. 1833
" 1829	" 26 April	" Charlotta Nicolina Margaretha
" 1835	" 27 Juni	" Ebba Magdalena